

DŮVĚRYHODNÝ, KVALITNÍ ODBORNÝ INFORMAČNÍ ZDROJ

Národní lékařská knihovna, referát vzdělávání a metodiky

Mimoškolní vzdělávání knihovníků MK ČR
z programu Veřejné informační služby knihoven pro rok 2010
Národní lékařská knihovna v Praze

Název akce : Multizdrojové vyhledávání kvalitních informací pro medicínu

Datum : 22.dubna 2010

Místo konání: NLK, Sokolská 54, Praha 2, učebna, 2.patro

Čas konání : 9,30 – 15,30 h

Program

9,30 – 10,50 Důvěryhodné informační zdroje ve zdravotnictví.Co je kvalita?

PhDr.E.Lesenková

11,00- 12,30 Příprava a rešeršní strategie při vyhledávání dotazu v databázích PubMed a OVID SP

Mgr. Jana Hercová

13,00 -13,45 Metodika vyhledávání citovanosti nalezených autorů a impakt faktoru časopisů
v databázi Web of Knowledge

Mgr. Jana Hercová

14,00 – 15,30 Příprava a rešeršní strategie při vyhledávání dotazu v databázi Bibliographia Medica
Čechoslovaca.

Mgr.Lenka Maixnerová

Seminář je financovaný z projektu MK veřejných informačních služeb a účast je bezplatná.

PhDr. Eva Lesenková

Referát vzdělávání a metodiky

Národní lékařská knihovna

Sokolská 54, Praha 2

KVALITA

Co znamená kvalita?

- Souhrn znaků a charakteristik výrobku nebo služby, které slouží k tomu, aby výrobek nebo služba uspokojovaly deklarované nebo implicitní potřeby (ISO 8402)
- Uspokojení nebo překročení očekávání zákazníků s hodnotou, která má pro ně význam

15. září 2009

Brno, AKVŠ, měření efektivnosti

Kvalita čili **jakost** je údaj o vlastnosti nějaké věci, odpověď na otázku „jaký?“ (latinsky *qualis?*)

■ wikipedie, 2010 ■

<http://www.nlk.cz/informace-o-nlk>

DŮVĚRYHODNÉ VĚDECKÉ LÉKAŘSKÉ INFORMACE – INFORMAČNÍ ZDROJE

- termín důvěryhodný medicínský informační zdroj, přesto, že je hojně užíván, není v české literatuře přesně definován
- lze jej nahradit synonymy **spolehlivý** nebo **hodnověrný**, *termín hodnověrný, věrohodný nebo také kvalitní bývá užíván ve spojitosti s hodnocením kvality internetových zdrojů* ■ASAL, 2002■
- přívlastek vyjadřuje kvalitu obsažené informace
- filtrem kvality publikovaných odborných sdělení je proces recenzního řízení, posouzení (peer review), před přijetím odborného sdělení k publikaci

VĚDECKÁ PUBLIKACE

- pro vědu důležitým mechanismem kontroly kvality
- písemná (elektronická) vědecká komunikace je fixovaným zdrojem vědecké komunikace
- recenze formou peer review představují autoritu odborníka

Drummond, Rennie , Deputy Editor JAMA

Peer Review in Scientific Publishing, Papers from the First International Congress on Peer Review in Biomedical Publication 1991. Council of Biology Ed.,Chicago 1991.ISBN 0-91430-10-7

TYPY ČASOPISECKÝCH DOKUMENTŮ A ČLENĚNÍ ČASOPISECKÝCH RUBRIK

Průběžné sdělení ,anotace (preliminary communication)

Krátké sdělení, rychlé sdělení (short/rapid communication)

Původní (originální, primární) článek, práce sdělení (original-full-research-main paper/article)

Krátký přehledový článek (minireview)

Přehledový článek (review, overreview)

Souhrn (resumé, abstract, summary, synopsis)

Dopis redakci (letter to editor)

Zprávy/Novinky/Oznámení

(report/news/announcements)

Zprávy z jednání společnosti (proceedings from the Society)

Osobní výročí (biography)

Recenze knihy (book review)

Historická studie (historical study)

Metaanalytická studie (metaanalysis)

Evidence based study

Vzdělávací článek (tutorial)

Preprint

Separát

TIPOLOGIE DOKUMENTŮ – PRIMÁRNÍ – SEKUNDÁRNÍ - TERCIÁRNÍ

PRIMÁRNÍ

– původní, východiskové

autentické znění textu a výčet údajů, nezkrácený, nezkreslený

Původní článek – podmínka serióznosti autora při citování

*zhoršená dostupnost primáru vede k nezodpovědnosti autora, k argumentaci
vystačí s komentářem v textu namísto odkazu na původní plný text*

SEKUNDÁRNÍ

BIBLIOGRAFIE

TERCIÁRNÍ

PEER REVIEW – RECENZE - POSOUZENÍ

Definice

American Educational Research Association (AREA)

„ Peer review je proces, který zahrnuje nezávislé posouzení technické nebo vědecké podstaty výzkumu odborníky, kteří jsou znalostmi a kvalifikací rovni tomu výzkumníkovi, jehož práci hodnotí“ [MENOŠEK, 2002].

Medicínský kontrolovaný slovník Medical Subject Headings

„Peer review je definován jako organizovaný proces, při němž užší skupina odborníků provede hodnocení toho, jak plní další profesionálové standardy hodnocené specializace. Peer review se také používá editory při hodnocení článků a dalších dokumentů předložených k publikaci [PEER REVIEW, 1971].

RECENZE -cílem je vybrat rukopisy nejlépe vyhovující stanoveným podmínkám časopisu a podle připomínek a doporučení posuzovatele upravit a doplnit jak obsahově, tak technicky.

Tento postup je nejlépe nazvat recenze (peer review), lépe nežli oponent, oponentura.

Peer reviewer posuzuje článek z pozice odborníky, rovnovného (peer) autorovi, s cílem práci, pokud možno zlepšit ne ji zamítnout [ŠPÁLA, 1997].

PROCES PEER REVIEW

Vědecké a odborné společnosti střežily používání svých jmen, uvědomovaly si, že propůjčují svou vážnost a **důvěryhodnost** publikacím, které používají jejich jména. Tato úloha se zrodila, když autoři i editoři mnohokrát uváděli seznamy svých členů na titulních stránkách.

1852 – Londýnská královská společnost, odborné posuzování rukopisů vědeckých děl - ustavení odborné „komise o člancích“ v časopise „Philosophical Transaction“.

Nová pravidla stanovila, že pět členů komise tvořilo kvorum. Pravidla také stanovila, že komise může vyzvat „každého dalšího člena společnosti, který by měl znalosti a kvalifikaci v jednotlivé oblasti vědy, která by byla obsahem článku, aby takový článek posoudil

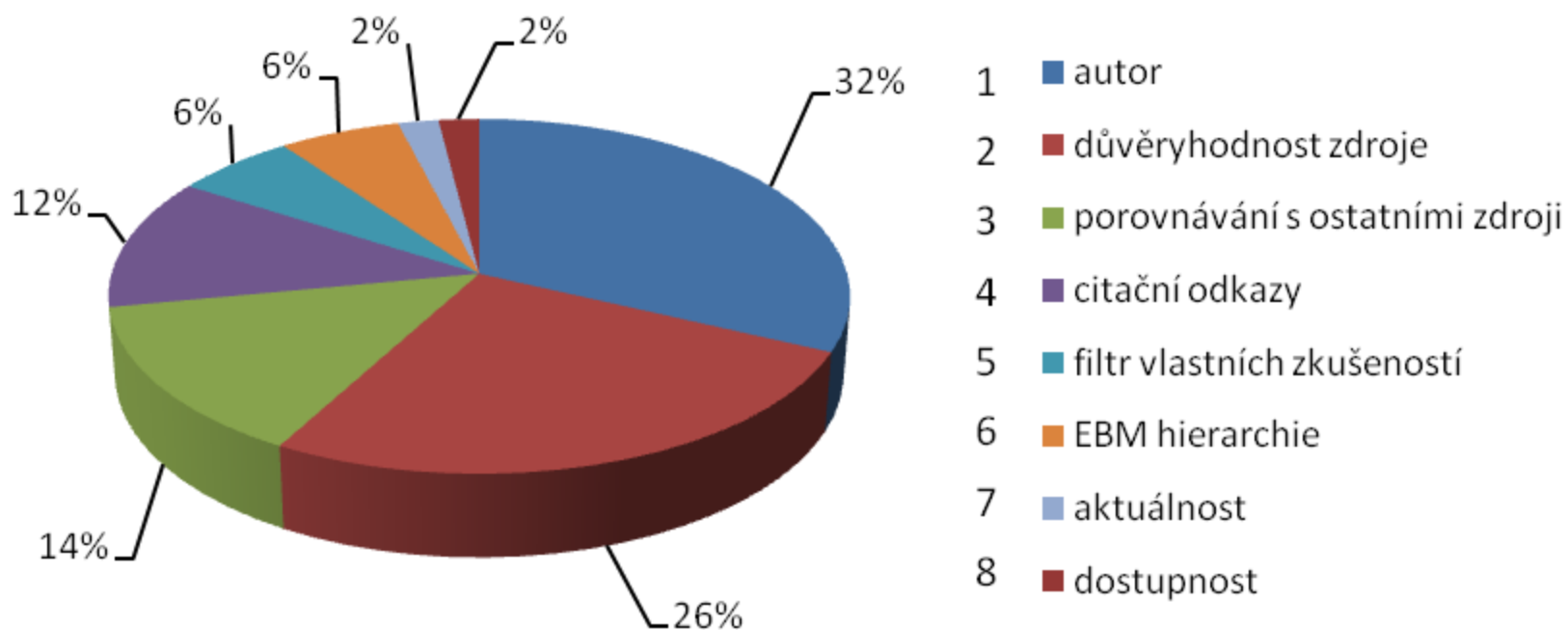
ve 20. století - se praxe lišila od jednoho časopisu k druhému – používal se jeden odborný poradce, nebo dva, „Jak referáty Prvního mezinárodního kongresu o recenzích formou peer review v biolékařské literatuře ukazují, „použití“ recenzi formou peer review stále zahrnuje široké spektrum druhů použitých externích odborných názorů.

Kritéria posuzování : originalita, vědecká spolehlivost a vhodnost pro publikování.

90-léta 20. st. vědci a redaktoři vědeckých časopisů často zaznamenali to jak málo stěžejních dat je obsaženo v pracích redakčních recenzí peer review.

Vědecké časopisy se spoléhají převážně na vnější odborníky, nebo odborné znalce, aby jim pomohli ohodnotit rukopisy, které dostávají k publikování. Za takovou práci se zřídka platí, i když se na metodu peer review pohlíží jako na základní metodu nezbytnou pro proces zachování standardů vědy a vědeckosti, který může pomoci povýšit status časopisu.

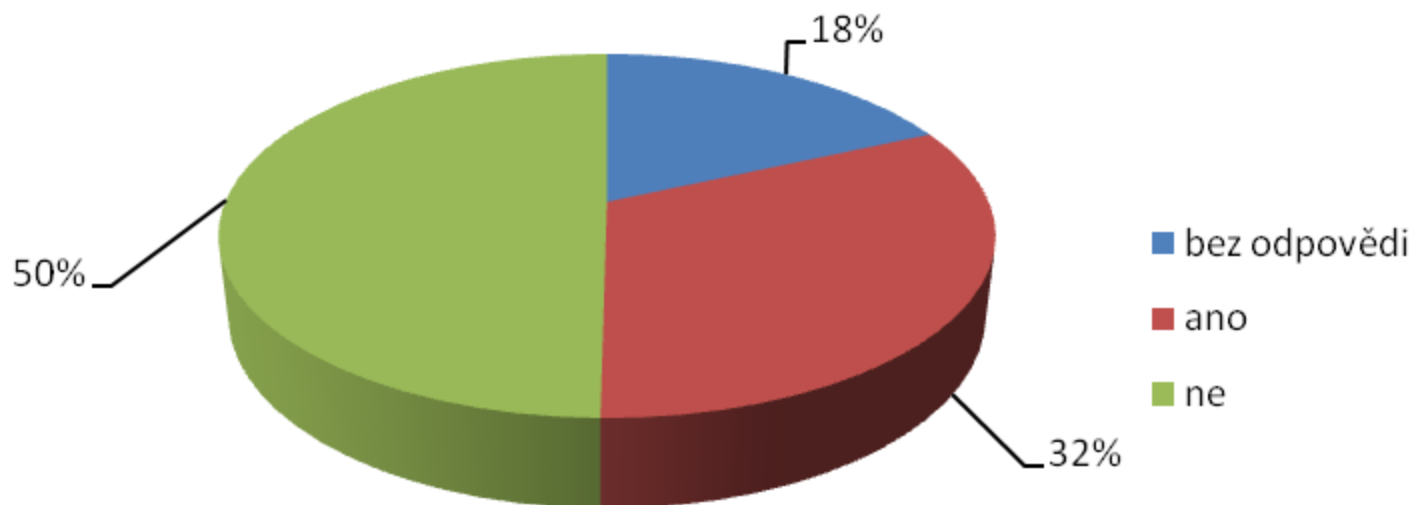
Parametry posuzování kvality informačních zdrojů na internetu uváděné respondenty

Parametry posuzování kvality informačních zdrojů na internetu uváděné respondenty. Vytvořená rozlišovací stupnice s osmi položkami (filtr) kvality informací z volného internetu svědčí o jisté informační vzdělanosti uživatele

UŽIVATELSKÝ PRŮZKUM LÉKAŘSKÝCH POVOLÁNÍ 2009

Dokážete posoudit kvalitu informací z volného internetu?

Kvalitu informací z volného internetu dokáže posoudit 32 % respondentů, 50 % respondentů kvalitu posoudit nedokáže (Graf 6.18). Z 32 % (72 respondentů), kteří uvedli, že jsou schopni posoudit kvalitu, 79 % (57 respondentů) uvádí, podle jakých parametrů kvalitu posuzují.

ELEKTRONICKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE A KVALITA

charakteristický rys : interaktivita
uživatelské chování : rozdílné vzorce využívání, různé preference
tištěných nebo elektronických [STEINEROVÁ, 2004]

Průzkum EIZ VEGA, SR 2002

Přístup uživatele vrs.spolehlivost / serioznost zdroje
renomé vydavatele